

NICAM

Jaarverslag

2018

Missie

Het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM) is opgericht door de Nederlandse audiovisuele branches met medewerking van de overheid. Het NICAM is een maatschappelijk bewogen organisatie met als statutaire missie:

Het bevorderen dat audiovisuele producten door de audiovisuele branche zelf, door middel van classificatie worden voorzien van informatie over hun mogelijke schadelijkheid voor jeugdigen. Evenals het verrichten van alle verdere handelingen die hiermee in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Audiovisuele content dient voorzien te zijn van een leeftijdsadvies en inhoudsinformatie zodat kinderen niet geconfronteerd hoeven worden met schadelijke beelden. Dit doet het NICAM door middel van een uniek classificatiesysteem: Kijkwijzer. Kijkwijzer is uniek in de wereld en NICAM wordt door de Europese Commissie gezien als *best practice*.

De branche neemt zelf verantwoordelijkheid. De makers classificeren hun eigen content en de criteria zijn uniform. Het classificeren van audiovisuele producties voor Kijkwijzer gebeurt door codeurs die werkzaam zijn bij de aangesloten bedrijven en organisaties en worden getraind door het NICAM. De codeurs maken daarbij gebruik van een classificatiesysteem dat is ontwikkeld door onafhankelijke wetenschappers. Mediabedrijven en -organisaties nemen hun verantwoordelijkheden en er zijn afspraken gemaakt die door alle media worden nageleefd. Het NICAM heeft daarin een faciliterende en toezienende rol. Daarnaast bevordert het NICAM ook de naleving van de leeftijds grenzen bij de verkoop, verhuur en uitleen van audiovisuele producten.

Ouders en kinderen worden geïnformeerd met behulp van productinformatie in de vorm van pictogrammen. De classificatiesystemen laten zien voor welke leeftijdsgroep een productie schadelijk kan zijn en wat de belangrijkste redenen daarvoor zijn, zoals geweld, angst, seks, drugsmisbruik, discriminatie of grof taalgebruik. Het NICAM stelt zich uitdrukkelijk tot doel informatie te bieden over mogelijke schadelijke aspecten van beeldmateriaal. De classificatiesystemen van het NICAM geven geen aanbevelingen in de zin van geschiktheid, kwaliteit of goede smaak.

Het NICAM verenigt alle audiovisuele branches in één systeem. Het Pan European Game Information (PEGI) systeem, opgezet door de belangrijkste internationale gameplatformhouders en -distributeurs, is gemodelleerd naar Kijkwijzer. Het NICAM beheert en geeft mede uitvoering aan dit Europese classificatiesysteem voor computer- en videogames.

Het NICAM is gericht op de verantwoordelijkheid voor het proces en de kwaliteit van de classificatiesystemen. Daarnaast heeft het NICAM ook een belangrijke externe doelstelling, namelijk het effectief voorlichten van de mediaconsumenten waarvoor de classificaties zijn bedoeld. Die effectiviteit wordt door het NICAM gemonitord, evenals de trends en technologische ontwikkelingen in het medialandschap.

Voorwoord

In 2018 was toegankelijkheid, in meerdere betekenissen van het woord, de rode draad voor de activiteiten van het NICAM. Toegankelijkheid speelde een rol voor nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen. Maar ook met betrekking tot het aanbod. Met de toenemende groei van mediacontent, groeit ook ons aandachtsgebied en verantwoordelijkheid voor een goede bescherming van kinderen en jongeren. Daarbij stellen wij steeds de vraag wat hebben kinderen en jongeren nodig om veilig van audiovisuele media te kunnen genieten?

Het antwoord op die vraag onderzoeken wij samen met de doelgroep. Enerzijds door met hen in gesprek te gaan en anderzijds om henzelf onderzoek te laten doen onder leeftijdgenoten. Met vragen als: hoe kan Kijkwijzer blijven aansluiten bij de informatiebehoefte van ouders en tieners? Eind november heeft dit geleid tot een programmapaper waarin gepleit wordt voor een verandering in het toegankelijkheid en meer informatie voor de doelgroep. Eind 2018 kwam ook de roep uit de politiek voor een Kijkwijzer voor YouTube. De instrumenten zijn er om online media ook aan de slag te laten gaan met Kijkwijzer, zoals bijna alle andere partijen in het medialandschap al jarenlang doen. Kijkwijzer zet in 2019 in ieder geval vol in op de noodzakelijke uitbreiding van de bescherming op online media.

Met de opwinding en verwachting van een kind dat bijna jarig is, gaan we het nieuwe jaar in. Kijkwijzer bestaat in 2019 18 jaar en wordt daarmee volwassen. Bij volwassen worden, horen verantwoordelijkheden. Verantwoordelijkheden die wij zullen nemen samen met onze stakeholders om kinderen en jongeren nog betere bescherming te bieden, de leefwereld van kinderen en jongeren is daarbij leidend. Kijkwijzer is klaar voor de toekomst!

Met vriendelijke groet,
namens alle medewerkers van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van AV media

Tiffany van Stormbroek
Directeur

Boris van der Ham
Bestuursvoorzitter

Inhoud

1.	Kijkwijzer	5
2.	PEGI	15
3.	IARC	18
4.	Buro240a	19
5.	YouRateIt	19
6.	MIRACLE	19
7.	Aangesloten Media	20
8.	Organisatie	21
9.	Financieel	23

Kijkwijzer

Het classificeren van audiovisuele producties voor Kijkwijzer gebeurt door de aanbieders zelf. De omroepen, distributeurs en vod-bedrijven hebben daarvoor codeurs in dienst. Zij worden door het NICAM getraind en opgeleid. Via een speciale internetsite beantwoorden zij een uitgebreide vragenlijst over de inhoud van een productie. Het Kijkwijzersysteem bepaalt op basis van die antwoorden de uiteindelijke classificatie. Deze wordt vervolgens in een centrale database opgeslagen.

Trainingen en bijeenkomsten

Als onderdeel van hun opleiding volgen de codeurs een uitgebreid online e-learningtraject. Vervolgens krijgen ze een trainingssessie bij het NICAM waarbij de Kijkwijzer vragenlijst en de bijbehorende criteria worden uitgelegd. Ook worden fragmenten bekeken en geclassificeerd. De opleiding tot codeur wordt afgesloten met een examen, bestaande uit een theoretische toetsing en het classificeren van een fragment. Na het behalen van het examen ontvangt de nieuwe codeur een login voor de online codeursite en kan hij producties gaan voorzien van een classificatie. In 2018 zijn er 127 deelnemers opgeleid tot Kijkwijzercodeur.

Naast codeurtrainingen geeft Kijkwijzer ook trainingen aan film- en tv-producenten en makers van promo's. Hierin wordt uitleg gegeven over het Kijkwijzersysteem, de leeftijds- en inhoudscategorieën en bijbehorende regels.

Codeurs dienen zich jaarlijks te certificeren door middel van een verplichte codeurtest. Doel van deze test is het toetsen van het kennisniveau van de circa 300 codeurs en om de kwaliteit van het systeem te waarborgen. In 2018 werd een aflevering van een tv-serie getoetst. 77% Van de codeurs heeft de aflevering correct geclassificeerd.

Jaarlijks is er een bijeenkomst voor codeurs om kennis uit te wisselen, producties te bespreken en om te horen wat er speelt in de verschillende branches. Om het kennisniveau van codeurs op peil te houden is in 2018 een bijeenkomst over risicogedrag van jongeren georganiseerd met gastsprekers van BNNVARA en het Trimbosinstituut. Er is uiteengezet wat jongeren kijken, wat de effecten zijn van het zien van risicogedrag als drugs- en alcoholgebruik, zelfverminking en zelfmoord. Volgens de sprekers is er een samenhang tussen blootstelling hieraan en een toename in gedrag. Dit effect kan worden verklaard worden door positieve verwachtingen van gedrag, normalisering, imitatie en (gewenste) identificatie.

Het tweede deel van de bijeenkomst stond in het teken van het gezamenlijk bekijken en classificeren van een film.

Helpdesk

Als er vragen of twijfels zijn over een classificatie kunnen codeurs advies inwinnen bij de helpdesk van het NICAM. In 2018 heeft de helpdesk ruim 400 vragen via email van codeurs ontvangen. Naast adviesvragen over classificaties gingen die vaak ook over de nieuwe codeursite. Het NICAM wordt ook telefonisch door codeurs geraadpleegd en ook bezoeken codeurs het NICAM-bureau voor het tonen van producties voor advies.

Codeursite

In 2018 is de website waarop de Kijkwijzer codeurs hun classificaties uitvoeren, de codeursite, volledig vernieuwd. Op het gebied van gebruiksvriendelijkheid, beheermogelijkheden, betrouwbaarheid en veiligheid zijn verbeteringen aangebracht in deze online applicatie.

Het NICAM is hiervoor overgestapt naar een andere website ontwikkelaar. Bij de ontwikkeling is sterk de nadruk gelegd op het vereenvoudigen van het classificatieproces en op de veiligheid van de persoonlijke gegevens die worden opgeslagen. Het classificatieproces is ingericht op een manier die meer focus legt op de vragen die de codeurs beantwoorden om tot een classificatie te komen. De verwachting is dat dit leidt tot kwalitatief nog betere classificaties.

Annotatietool

Het NICAM heeft in 2018 een nieuwe toepassing voor classificeren gelanceerd waarmee codeurs tijdens het bekijken van een productie digitaal aantekeningen kunnen maken: de annotatietool. Deze aantekeningen zijn bedoeld als geheugensteun en geven een voorlopige classificatie. De annotatietool is ontworpen voor mobiel gebruik om de toepassing geschikt te maken voor bijvoorbeeld in een bioscoop. Met de annotatietool kan per inhoudscategorie een aantekening worden gemaakt op het moment dat er zich iets voordoet in de productie. Na het bekijken van de volledige productie, kan de codeur beginnen met de classificatie. De aantekeningen worden getoond bij de van toepassing zijnde vraag, zodat er geen scènes over het hoofd worden gezien. Aan de aantekeningen zijn ook tijdcodes gekoppeld, waardoor het voor de codeur gemakkelijker is een bepaalde scène terug te vinden. Het gebruik van deze applicatie zal de kwaliteit van de classificaties ten goede komen.

Classificaties

In 2018 zijn in totaal 8.092 producties geclassificeerd. Dat is 32% meer dan in 2017. In 2018 hebben nieuwe partijen zich aangesloten bij het NICAM die grotendeels verantwoordelijk zijn voor deze toename. Bijna 4000 classificaties zijn uitgevoerd door de commerciële en publieke omroepen, waarvan driekwart door de commerciële omroepen en een kwart door de publieke omroepen. De bioscoopfilm- en dvd-distributeurs hebben in 2018 gezamenlijk 1.657 producties geclassificeerd, een vijfde van het totaal. De vod-aanbieders classificeerden 2.429 producties (30% van het totaal). Overige partijen (interactief) waren verantwoordelijk voor 9 classificaties.

Verdeling aantal classificaties per sector 2015 – 2018

	2018	2017	2016	2015
Televisie	3997	2830	3103	2761
film/dvd	1666	1488	1501	1569
vod	2429	1795	1160	955
Totaal	8092	6113	5764	5285

De verdeling van de leeftjdsclassificaties is vergelijkbaar met die van voorgaande jaren. Het grootste deel (48%) van de classificaties is Alle Leeftijden, 13% van de producties kreeg een 6 jaar-classificatie, 8% een 9 jaar-classificatie, en 21% kreeg een 12 jaar-classificatie. De hoogste classificatieleeftijd van 16 jaar kreeg 10% van de producties.

Verdeling leeftjdsclassificaties 2015 – 2018 in %

	2018	2017	2016	2015
AL	48	46	48	45
6	13	13	14	14
9	8	9	9	10
12	21	23	20	21
16	10	9	9	10

Grof Taalgebruik is de meest voorkomende inhoudscategorie, 37% van de classificaties kreeg dit symbool. De symbolen voor Angst (30%) en Geweld (28%) zijn daarna het meest voorkomend. De categorieën Drugsmisbruik (5%), Seks (5%) en Discriminatie (3%) komen het minst vaak voor. Ook dit komt overeen met voorgaande jaren.

Kwaliteit van de classificaties

Het NICAM voert jaarlijks steekproefsgewijze controles uit op de kwaliteit en de toepassing van de Kijkwijzer-classificaties. Ook de juistheid van uitzendtijdstippen en de vermelding van de classificaties in omroepbladen, gedrukte en online filmagenda's worden gecheckt. De resultaten van deze controles worden gerapporteerd aan het Commissariaat voor de Media. Het Commissariaat voor de Media stelt in zijn jaarlijkse rapportage aan het Kabinet vast of de Kijkwijzer-classificaties betrouwbaar en valide zijn.

Uit de gegevens van 2018 blijkt dat de juistheid en toepassing van de classificaties over het algemeen goed is. De omroepen en tv-zenders hebben 100% van de onderzochte programma's op het juiste tijdstip uitgezonden. De leeftijdsclassificaties van televisieprogramma's zijn in 88% van de gevallen geheel correct. Bij bioscoopfilms ligt het percentage op 97%.

Als bij controles onregelmatigheden worden gesignaleerd, wordt de daarvoor verantwoordelijke organisatie door het NICAM benaderd met het verzoek de onregelmatigheid te herstellen dan wel in de toekomst te voorkomen. Aan dat verzoek wordt in bijna alle gevallen gevolg gegeven. Ook worden de resultaten van deze controles gebruikt ter verbetering van het classificatiesysteem.

Pilot aanpassing uitzendtijden

In januari 2018 is gestart met een pilot van aangepaste uitzendtijden waarbij de effecten zijn getest van het uitzenden van programma's met een leeftijdsclassificatie van 16 jaar op een vroeger tijdstip dan voorheen: vanaf 20.00 uur in plaats van 22.00 uur. De volgende partijen namen aan de pilot deel: NPO (VPRO), RTL Nederland (RTL4, 5, 7, 8, Z), TalpaTV (NET5, Veronica, SBS6, SBS9), Viacom (Spike, ComedyCentral) en Fox.

Extra informatievoorziening

De pilot wordt gemonitord door het NICAM, door de deelnemende omroepen en door het onderzoeksbureau GfK. Ook is door het NICAM een compliance commissie ingesteld. Vooraf zijn indicatoren gedefinieerd op basis waarvan kan worden geëvalueerd. Er zijn duidelijke afspraken over extra informatievoorziening met de omroepen vastgelegd in een convenant. De pictogrammen van programma's met de leeftijdsclassificatie 16 jaar worden nadrukkelijker en vaker vertoond. Daarnaast worden de kijkers voorafgaand gewaarschuwd met een billboard (beeld en spraak) als het een 16 jaar programma' is dat eerder dan 22.00 uur wordt uitgezonden.

Gedurende de pilot is de website www.uitzendtijden.nl online. De website bevat informatie over het televisieaanbod voorzien van duidelijke Kijkwijzerleeftijden, de uitzendtijden, de omroepen die meedoen, en biedt informatie over parental controls en hoe ouders die kunnen instellen. Op de billboards bij de pilotuitzendingen wordt nadrukkelijk naar deze website verwezen. De website biedt het publiek ook de mogelijkheid om te reageren.

Resultaten

De uitkomsten van de monitoring leiden tot de conclusie dat er geen reden is voor bezorgdheid om het uitzendtijdstip voor deze leeftijdsgroep te vervroegen. De bij de pilot betrokken omroepen hebben zich over het algemeen goed gehouden aan de afspraken en voorwaarden. Het NICAM en de betrokken omroepen hebben nauwelijks klachten of negatieve reacties ontvangen over de producties die eerder zijn uitgezonden als onderdeel van de pilot. Er zijn ook geen klachten gesignaleerd op sociale media of in andere media.

GfK-onderzoek laat zien dat er geen verband is tussen uitzendtijdstip en kijkgedrag van 12- tot 16-jarigen. In de praktijk vinden ouders de vervroegde uitzendtijdstippen meestal prima voor de 16 jaar films in de pilot, als het gaat om hun oudere kinderen (vanaf 12 jaar).

Betere, intensievere Kijkwijzervoorlichting – zoals die is gerealiseerd rondom de pilot films – blijkt effectief, want het is significant vaker door de kijkers opgemerkt en er is ook naar gehandeld.

De pilot heeft geen negatief effect gehad op de houding en het gedrag van ouders en opvoeders ten opzichte van Kijkwijzer of de uitzendtijden.

Uit focusgroepen met ouders blijkt echter weinig draagvlak te zijn voor verlaging van de uitzendtijd van 12 jaar programma's naar 18.00 uur, vanwege de mogelijke risico's voor jonge kinderen (tot 12 jaar). Het NICAM heeft geen informatie over de representativiteit van deze zorgen bij ouders, omdat dit nog niet is onderzocht. Het NICAM heeft ook geen informatie over kijkgedrag van jonge kinderen op het tijdstip van 18.00 tot 20.00 uur, omdat dit geen onderdeel was van de pilot en het onderzoek was gericht op kinderen van 12 jaar tot 18 jaar. Er is besloten om de pilot met 6 maanden te verlengen om ook mogelijke effecten op de jongere groep kijkers te onderzoeken.

Website en voorlichting over Kijkwijzer

In 2018 is de website van Kijkwijzer 1.198.948 keer bezocht door 444.514 unieke bezoekers. Gemiddeld blijven bezoekers 1 minuut en 17 seconden op de site. De zoekmachine voor classificaties wordt het meest geraadpleegd, gevolgd door de pagina's met uitleg over Kijkwijzer en de pagina's speciaal gericht op kinderen. De mobiele website van Kijkwijzer is het afgelopen jaar 155.434 keer bezocht door 36.280 unieke bezoekers.

Het NICAM behandelt vragen van consumenten over de classificaties of het toelatingsbeleid in bioscopen. Het NICAM geeft ook voorlichting tijdens ouderavonden van onderwijsinstellingen om ouders en opvoeders te informeren over de systematiek en de achtergrond van het systeem. Verder worden er colleges gegeven over Kijkwijzer op hogescholen en universiteiten. Tijdens deze colleges worden de studenten uitgenodigd actief mee te denken over vraagstukken die bij Kijkwijzer leven. Studenten buigen zich bijvoorbeeld over de vraag hoe Kijkwijzer tieners en hun ouders beter kan bereiken. Het NICAM vindt het belangrijk om bij dit soort vraagstukken jongeren te betrekken.

Onderzoek door scholieren en studenten

Zowel studenten als scholieren zijn geïnteresseerd in Kijkwijzer en het NICAM. Daaruit ontstaan mooie samenwerkingen waarbij studenten de mogelijke schadelijkheid van audiovisuele producties en de effecten van media gebruiken als thema voor opdrachten, spreekbeurten of scripties. In 2018 hebben studenten van het Mediacollege Amsterdam zich gebogen over de vraag hoe Kijkwijzer ook online een rol kan spelen.

Daarnaast was het NICAM in 2018 opdrachtgever voor verschillende onderzoeksprojecten door studenten en scholieren. Masterstudenten van de Radboud Universiteit hebben focusgroepenonderzoek uitgevoerd voor Kijkwijzer. Zij bogen zich over enkele actuele vragen, zoals over de wijze waarop tieners omgaan met risicogedrag en heftige content in media. En over de vraag hoe Kijkwijzer tieners beter kan bereiken. De resultaten van hun onderzoek zijn in maart 2018 gepresenteerd. Een van de uitkomsten was dat jongeren behoefte hebben aan autonomie-ondersteunende mediaopvoeding. Jongeren willen graag gedetailleerdere informatie over de (mogelijk schadelijke) inhoud van mediaproducties, om op basis daarvan zelf een keuze te kunnen maken.

Het NICAM was in 2018 ook opdrachtgever voor de Topclass Digital Design van de Hilversum Mediacampus. Scholieren onderzochten hoe Kijkwijzer beter aan kan sluiten bij de behoeften van tieners. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat tieners de pictogrammen gebruiken om content te selecteren dat past bij hun gemoedstoestand. Uit dit onderzoek bleek ook dat jongeren graag nog duidelijkere informatie zouden willen krijgen.

Studenten mediaopvoeding van de Erasmus Universiteit in Rotterdam hebben in het voorjaar van 2018 nagedacht over de toekomst van Kijkwijzer én over hoe we ouders kunnen helpen een meer autonomie-ondersteunende stijl van mediaopvoeding toe te passen. De resultaten hiervan zijn in juni 2018 gepresenteerd.

Kijkwijzer wil in de toekomst meer autonomie-ondersteunende handvatten bieden aan jongeren én hun ouders. Om te achterhalen welke behoeften ouders zelf hebben omtrent mediaopvoeding heeft het NICAM in het najaar van 2018 nieuwe onderzoeksvragen aan universiteiten voorgelegd. Masterstudenten Communicatiewetenschap van de Radboud Universiteit en studenten van de masters Media Studies en Gezinspedagogiek van de Erasmus Universiteit starten hier in het voorjaar van 2019 mee.

Innovatie met machine-learning systemen

Kijkwijzer onderzoekt mogelijkheden om het classificeren van audiovisuele producties (gedeeltelijk) te automatiseren. De verwachting is dat er op basis van een automatische inhoudsanalyse gekoppeld aan kunstmatige intelligentie een verbetering en versnelling van het classificatieproces kan worden gerealiseerd.

Het NICAM participeert om die reden in een benchmark onderzoek: MediaEval. Binnen deze onderzoeksgroep krijgen deelnemers, afkomstig van universiteiten over de hele wereld, de opdracht om angstige scènes uit films te voorspellen met behulp van een combinatie van *machine-learning* technieken en beeldherkenning. Het NICAM levert hiervoor data aan in de vorm van geannoteerde producties die worden ingezet om *machine-learning* systemen te trainen. De voorspellende kracht van deze technieken verbetert jaar op jaar. Deze gegevens en methoden willen we uiteindelijk in gaan zetten voor het maken van een praktische applicatie waarmee we het classificatieproces verder kunnen vereenvoudigen.

De dit jaar gelanceerde annotatietool biedt zal mede als bron worden gebruikt voor het verder verbeteren van geautomatiseerde video concept-detectie systemen.

Klachtenprocedure van het NICAM

Iedereen die het oneens is met de classificatie van een audiovisuele productie kan een klacht indienen bij het NICAM. Met een klachtenformulier op de website van Kijkwijzer kan worden aangegeven waar en wanneer de mogelijke fout is geconstateerd. De klachtenbehandeling draagt bij aan de kwaliteit van Kijkwijzer. Een steekhoudende klacht kan leiden tot aanpassing van de classificatie of van het uitzendtijdstip. Dit is van belang om de betrouwbaarheid van Kijkwijzer te waarborgen. Daarnaast is Kijkwijzer een dynamisch systeem dat zich aanpast aan veranderende maatschappelijke normen en waarden. Klachten kunnen een signalerende rol hebben ten aanzien van in de samenleving heersende opvattingen.

Het NICAM-bureau onderzoekt iedere ontvangen klacht. Als daaruit blijkt dat de Kijkwijzer-regels niet goed zijn toegepast, kan het bureau bemiddelen of de klacht voorleggen aan de onafhankelijke Klachtencommissie.

Indien er volgens het bureau geen sprake is van een overtreding van de Kijkwijzer-regels, wordt dit aan de indiener van de klacht uitgelegd. Dit betreft het merendeel van de klachten. In dat geval wordt uitleg gegeven over de Kijkwijzer-criteria, de classificatie van de film of het programma of wordt uitleg gegeven over het toelatingsbeleid van bioscopen. Ook wordt een klager in sommige gevallen verwezen naar een andere instantie wanneer de klacht over iets anders dan de Kijkwijzer-regels gaat.

Bemiddeling houdt in dat het NICAM de uitvoerder van de classificatie verzoekt binnen 3 werkdagen de classificatie of het uitzendtijdstip aan te passen. Indien de aangeslotene het advies overneemt, is de klacht zonder vervolgpcedure bij de Klachtencommissie afgehandeld. De klager wordt geïnformeerd dat de classificatie of het uitzendtijdstip is aangepast, waarbij de klager alsnog de mogelijkheid heeft de klacht voor te leggen aan de Klachtencommissie.

Indien de aangeslotene het advies van het bureau niet (binnen 3 werkdagen) overneemt, wordt de klacht voorgelegd aan de Klachtencommissie.

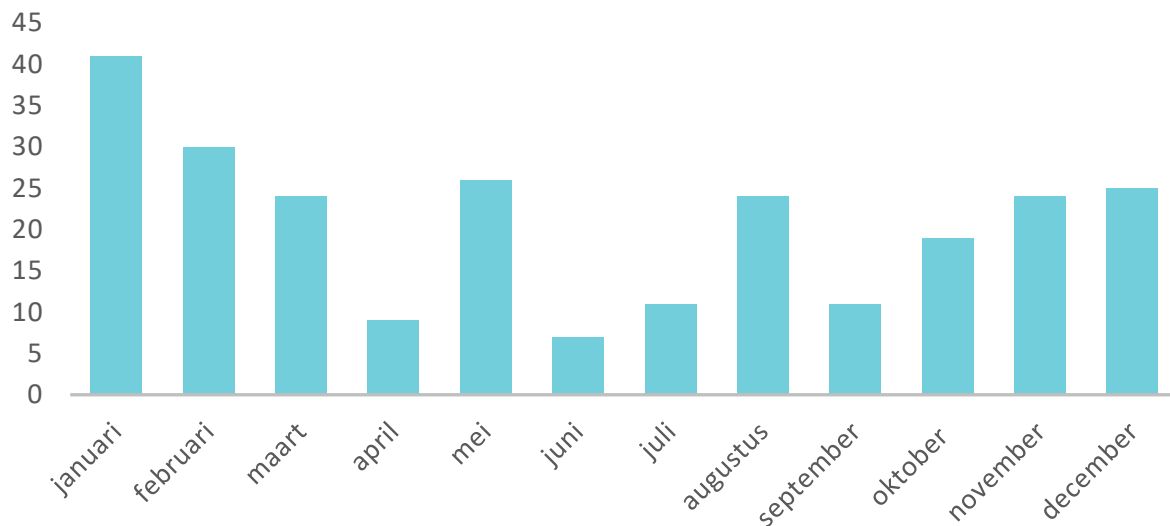
Als een productie helemaal niet is geclassificeerd, wordt een klacht daarover onverwijld – zonder de mogelijkheid van bemiddeling – voorgelegd aan de Klachtencommissie, behalve als het uiteindelijk om een Alle Leeftijden productie blijkt te gaan.

De Klachtencommissie wordt ook meteen ingeschakeld als er sprake is van een groot verschil – minstens 2 leeftijdscategorieën – tussen de uitgevoerde classificatie en de classificatie waar het NICAM op uitkomt.

Aantal klachten in 2018

In 2018 zijn 251 klachten ingediend; een gemiddelde van 21 klachten per maand. Dit is meer dan in 2017, toen zijn 197 klachten ingediend (een toename van 27%). De toename van het aantal klachten is vooral veroorzaakt door een groot aantal klachten (33) in het eerste kwartaal over de bioscoopfilm *Maze Runner: The Death Cure*. Deze film over en voor jongeren heeft de classificatie 16 jaar, Geweld en Angst. Hierdoor konden jongeren onder de 16 jaar deze derde film in een succesvolle reeks tot hun grote teleurstelling niet zien in de bioscoop, wat heeft geleid tot veel boze reacties bij Kijkwijzer.

Overzicht klachten per maand

Overzicht klachten per sector

De 251 ingediende klachten zijn als volgt verdeeld over de verschillende sectoren:

Verdeling klachten over sectoren		
	2018	2017
televisie	146	120
bioscoop	77	54
Dvd	7	5
Vod	16	11
overige	5	7

Klachten televisie

In 2018 zijn 146 klachten over televisie ingediend (58% van het totaal aantal klachten). In 2017 waren dat er 119. Bijna twee derde (64%) van de klachten hadden betrekking op een commerciële omroep en een derde (32%) op een publieke omroep. In de maand mei is veel geklaagd over het programma *Bubbels & Gloss*. In dit programma kwamen discriminatoire uitingen voor (het woord 'bosneger'). In augustus waren er veel klachten over *Het Zwemparadijs*. In deze korte film binnen het jeugdblok van de publieke omroep is het woord 'kanker' gebruikt.

Klagers hebben dit woord als kwetsend ervaren. Ook over het programma *Utopia* waren relatief veel klachten. Kijkers stoorden zich onder meer aan het 'asociale (pest)gedrag en taalgebruik' van de bewoners in deze reality-serie. Daarnaast zijn 6 klachten over televisie ingediend die geen betrekking hebben op Kijkwijzer, zoals over programmering, verstaanbaarheid van programma's, etc.

Klachten bioscoop

Over bioscoopfilms zijn in 2018 in totaal 77 klachten ingediend (31% van het totale aantal klachten). In 2017 waren dat er 54. De meeste klachten (40) hadden betrekking op het toelatingsbeleid van bioscopen bij films met een 16 jaar classificatie. Over de leeftijdsclassificatie van een film ontving het NICAM 28 klachten, en 9 klachten gingen over trailers die worden getoond voorafgaand aan een hoofdfilm.

Klachten dvd/vod

Over dvd/vod zijn in 2018 23 klachten ingediend (9% van het totale aantal klachten). Hiervan gingen 7 klachten over dvd en 16 over vod. In 2017 werden 11 klachten ingediend over deze sector.

Aantal behandelde klachten

In 2018 heeft het bureau van Kijkwijzer bij 53 klachten over 33 unieke titels een verzoek tot aanpassing van de classificatie en/of uitzendtijdstip gedaan of de Klachtencommissie ingeschakeld. Dat is meer dan 2017 toen het bureau of de Klachtencommissie in actie kwamen voor 23 klachten over 14 titels. De bijlagen bevat een compleet overzicht per productie van de uitkomsten van de bemiddelingen en uitspraken van de Klachtencommissie en de Commissie van Beroep.

Bemiddelingen

In 2018 is bij 30 titels bemiddeld. Dat is meer dan in 2017, toen bij 11 titels is bemiddeld. Bij twee titels was de bemiddeling niet succesvol. Deze klachten zijn vervolgens overgedragen aan de Klachtencommissie.

Zaken voor de Klachtencommissie en Commissie van Beroep

De Klachtencommissie is het afgelopen jaar 5 keer in actie gekomen. De commissie is 3 keer direct ingeschakeld, en 2 keer door het bureau van het NICM nadat een distributeur het advies van het bureau niet heeft opgevolgd. De Commissie van Beroep is 3 maal in actie gekomen.

RTL Boulevard

In deze aflevering van *RTL Boulevard* was een onderwerp te zien over de serie *The Walking Dead* met daarin beelden van de serie zelf. De Klachtencommissie oordeelde dat in het item sprake was van ernstige verwondingen als gevolg van geweld. De classificatie van het beeldmateriaal in dat item kwam naar het oordeel van de Klachtencommissie uit op 12 jaar op basis van Geweld en Angst. Dat betekent dat de aflevering niet voor 20.00 uur had mogen worden uitgezonden.

De Klachtencommissie heeft een boete opgelegd. De omroep is tegen deze uitspraak in beroep gegaan. De Commissie van Beroep bevestigde de uitspraak van de Klachtencommissie maar vernietigde de boete.

The Wolf of Wall Street

De klacht over *The Wolf of Wallstreet* ging over het uitzendtijdstip van deze film. De film heeft de leeftijdsclassificatie 16 jaar en werd om 20.00 uur uitgezonden. De Klachtencommissie oordeelde dat de klacht gegrond was. De film is op een te vroeg tijdstip uitgezonden. De omroep ging in beroep tegen deze beslissing. De Commissie van Beroep bevestigde de uitspraak van de Klachtencommissie maar vernietigde deze wat betreft de boete.

Early Man

De Film *Early Man* was geclassificeerd voor Alle Leeftijden met Grof Taalgebruik. Naar aanleiding van de klacht heeft het NICAM de distributeur geadviseerd de classificatie aan te passen naar 6 jaar vanwege Angst met Grof Taalgebruik. De filmdistributeur heeft dit advies niet opgevolgd. Op grond van de klachtenprocedure van het NICAM is de klacht vervolgens voorgelegd aan de Klachtencommissie. De Klachtencommissie vond de klacht gegrond en legde een boete op van € 1.000,-. De distributeur is tegen deze uitspraak in beroep gegaan. De Commissie van Beroep heeft de uitspraak van de Klachtencommissie bevestigd.

The Cloverfield Paradox

In de klacht over de commercial voor de serie *The Cloverfield Paradox* kwam de Klachtencommissie tot het oordeel dat de classificatie onjuist was. In plaats van 9 jaar vanwege Angst diende de classificatie 12 jaar vanwege Angst te zijn. Er is geen boete opgelegd omdat de distributeur de mogelijkheid is onthouden om in de bemiddelingsfase de classificatie aan te passen.

Superjuffie

De bioscoopfilm *Superjuffie* was geclassificeerd voor Alle Leeftijden. Naar aanleiding van de klacht heeft het bureau van Kijkwijzer de film bekeken en de distributeur geadviseerd de classificatie aan te passen naar 6 jaar vanwege Angst. De filmdistributeur heeft dit advies niet opgevolgd. De klacht is vervolgens voorgelegd aan de Klachtencommissie. De Klachtencommissie achtte de klacht gegrond en legde een boete op van € 1.000, -.

Europese vergelijking classificaties

Om een beeld te krijgen van de Nederlandse Kijkwijzer-classificaties ten opzichte van omliggende landen maken wij jaarlijks een internationale vergelijking. Het Duitse mediatijdschrift TV Diskurs publiceert elk kwartaal een vergelijking van de classificaties van recente bioscoopfilms in zes Europese landen. Naast Nederland, zijn dat Duitsland, Groot-Brittannië, Oostenrijk, Denemarken en Zweden.

Hoewel de vergelijking van de classificaties met andere landen interessant is, moet de betekenis daarvan worden gerelativeerd. In de verschillende landen worden niet dezelfde uitgangspunten en criteria gebruikt voor het classificeren van bioscoopfilms. Kijkwijzer hanteert specifiek het criterium van mogelijke schadelijkheid voor de classificaties. Filmkeuringen in andere landen nemen ook aspecten als context, geschiktheid en suggestie mee in de classificatie en hanteren soms andere normen vooral wat betreft seks en geweld.

De vergelijking van 48 bioscoopfilms laat desondanks zien dat de leeftijdsclassificaties van Kijkwijzer grotendeels overeenkomen met de classificaties in de andere landen. Bij 8 films wijkt de Kijkwijzer-classificatie af: 6 keer is de Kijkwijzerleeftijd hoger en 2 keer is die lager. Vanwege de kwaliteitscontrole zijn deze afwijkende classificaties door het NICAM opnieuw bekeken. Dat heeft niet geleid tot een aanpassing van de classificaties; ze zijn allen passend bij de betreffende films volgens het Kijkwijzer classificatiesysteem.

Classificatie organisaties in de verschillende landen:

Nederland	Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)
Duitsland	Freiwillige Selbstkontrolle der Filmwirtschaft (FSK)
Groot-Brittannië	British Board of Film Classification (BBFC)
Oostenrijk	Austrian Board of Media Classification (ABMC)
Denemarken	Medierådet for Børn og Unge
Zweden	Swedish Media Council

Titel	NL	D	GB	A	DK	S	
The Spy Who Dumped Me	16	16	15	14	15	15	=
Ocean's 8	6	0	12A	8	AL	AL	>
On Chesil Beach	12	12	15	12	11	7	=
Skyscraper	12	12	15	12	11	7	=
Jurassic World: Fallen Kingdom	12	12	12A	12	11	11	=
Ant-Man and the Wasp	12	12	12A	8	11	11	=
Incredibles 2	6	6	PG	6	7	7	=
The First Purge	16	18	15	16	15	15	=
Sicario: Day of the Soldado	16	18	15	16	15	15	=
Mission: Impossible – Fallout	12	12	12A	12	11	15	=
Don't Worry, He Won't Get Far on Foot	12	12	-	14	11	11	=
BlacKkKlansman	12	12	15	12	15	11	=
A Quiet Place	16	16	15	14	15	-	=
Lady Bird	12	0	15	10	7	AL	>
Unsane	16	16	15	16	-	-	=
Ready Player One	12	12	12A	12	11	11	=
Truth or Dare	16	16	15	14	15	7	=
Avengers: Infinity War	12	12	12A	12	11	11	=
Solo: A Star Wars Story	12	12	12A	10	11	11	=
Deadpool 2	16	16	15	16	15	15	=
Isle of Dogs	6	6	PG	10	7	7	=
Blockers	12	12	15	14	11	11	=
Gringo	16	16	15	16	15	15	=
Stronger	12	12	15	12	-	11	=
Fifty Shades Freed	16	16	18	14	15	15	=
Star Wars: The Last Jedi	12	12	12A	10	11	11	=
Call Me by Your Name	12	12	15	12	11	AL	=
I, Tonya	16	12	15	-	11	11	>
Black Panther	12	12	12A	12	11	11	=
The Shape of Water	16	16	15	14	15	15	=
Red Sparrow	16	16	15	16	15	-	=
The Death of Stalin	16	12	15	-	11	15	>
Phantom Thread	12	6	15	10	7	AL	>
Maze Runner: The Death Cure	16	12	12A	14	15	15	=
The Post	6	6	12A	8	11	11	<
Tomb Raider	12	12	12A	14	11	11	=
Kingsman: The Golden Circle	16	16	15	-	15	15	=
On Body and Soul	12	12	18	AL	-	15	=
American Assassin	16	16	18	16	15	15	=
Geostorm	12	12	12A	12	11	11	=
Blade Runner 2049	16	12	15	14	15	15	=
Three Billboards Outside Ebbing, Missouri	16	12	15	14	11	-	>
Happy Death Day	16	12	15	12	15	15	=
The Square	12	12	15	-	15	11	=
Thor: Ragnarok	12	12	12A	12	11	11	=
Bad Moms 2	12	12	15	12	7	0	=
Girls Trip	12	16	15	14	-	11	<
Flatliners	16	12	15	14	15	-	=

Legenda:

- = Nog onbekend
- A = Accompanied /Onder begeleiding van een volwassene
- AL = Alle Leeftijden
- PG = Parental Guidance/Onder begeleiding van de ouders

(Bron: TV Diskurs, Verantwortung in audiovisuellen Medien; editie 1, 2, 3 en 4, 2018).

PEGI

Het NICAM beheert en geeft uitvoering aan PEGI, het Europese classificatiesysteem voor games. PEGI, wat staat voor Pan European Game Information, is gebaseerd op het Nederlandse Kijkwijzer en informeert ouders over de mogelijke schadelijkheid van een spel met het oog op de bescherming van minderjarigen. Het systeem is in 2003 opgezet door de belangrijkste internationale gameplatformhouders en -distributeurs.

Classificaties

De onderstaande cijfers geven aan hoeveel games er in de afgelopen jaren een PEGI-classificatie hebben gekregen voor de traditionele systemen op Pc's en consoles/handhelds van Nintendo, Sony en Microsoft.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Totaal	2538	2214	1824	1550	1687	1866	1778	1978	2142

In 2018 zijn 2142 games geclassificeerd via het PEGI-systeem. In 2017 waren dit er 1978; een stijging van bijna 8 %.

De stijging van het aantal geclassificeerde games hangt waarschijnlijk samen met de productlevenscyclus van enkele grote spelcomputers zoals de Playstation 4 en de Xbox One. Deze spelssystemen zijn nu enige tijd op de markt waardoor de zogenaamde *install base* (het aantal mensen die deze spelcomputers thuis hebben staan) erg groot is. Dit maakt het voor ontwikkelaars en uitgevers lucratiever om nieuwe spellen uit te brengen. Ze hebben immers een grotere potentiële afzetmarkt vergeleken met een spelcomputer die net op de markt is.

In de tabel hieronder staat een overzicht van het aantal classificatie per leeftijdscategorie in 2018.

PEGI leeftijdsclassificaties	3	7	12	16	18	Totaal
Totaal	499	459	589	366	229	2142
	23%	22%	28%	17%	10%	100%

PEGI ontvangt nog steeds veel zogenaamde additionele games. Dit zijn versies van eenzelfde game voor verschillende platformen. De onderstaande tabel geeft inzicht in de verdeling van de leeftijdsclassificaties wat betreft unieke titels en laat dus de additionele games buiten beschouwing.'

PEGI leeftijdsclassificaties	3	7	12	16	18	Totaal
Unieke titels	330	294	343	199	97	1263
	26%	23%	27%	16%	8%	100%

Het PEGI-systeem kijkt naar verschillende typen inhoud in spellen. In de tabel hieronder is te zien hoe vaak bepaalde inhoud is geclassificeerd, per leeftijdscategorie:

PEGI inhoudsclassificaties	3	7	12	16	18	Totaal
Violence		430	456	285	222	1393
Bad Language			261	115	170	546
Fear/Horror		78	50			128
Sex			89	18	7	114
Drugs/Alcohol				34	9	43
Gambling			21	3	17	41
Discrimination						0

Reacties en klachten

In 2018 ontving PEGI in totaal 759 vragen en opmerkingen van Europese consumenten. Door de lancering van de nieuwe PEGI-consumentenwebsite ontstonden problemen met het contact formulier. Hierdoor wijken de cijfers iets af van voorgaande jaren.

	Totaal 2018
Klachten over rating	60
Klachten over advertenties	20
Informatie aanvragen	473
Commentaar	47
Vragen en opmerkingen	48
Klachten via pegionline.eu	-
Anders	61
Technische vragen	50
Totaal	759

Archief fysieke spellen

Dankzij de werkzaamheden voor PEGI beschikt het NICAM over een van de grootste gamesarchieven ter wereld. Inmiddels telt het archief meer dan 17.750 fysiek uitgebrachte spellen. In 2018 zijn daar 513 nieuwe titels aan toegevoegd.

Nieuwe websites

Op 14 maart 2018 is de nieuwe PEGI-codeursite en de nieuwe consumentensite gelanceerd. De codeurwebsite is ontwikkeld in samenwerking met Interactive Software Federation Europe (ISFE) en de Video Standards Council (VSC). Na een ontwikkelperiode van twee jaar – met een mislukte lancering in december 2017 – kan dit moeizame hoofdstuk in de PEGI geschiedenis worden afgesloten.

Door de vernieuwde website is het voor codeurs makkelijker om een nieuwe classificatie toe te voegen. De vragenlijst is anders opgezet: gesorteerd op inhoudscategorie in plaats van leeftijdscategorie. Ook kunnen codeurs zelf gebruikersaccounts aanmaken en beheren, en eenvoudig zelf wijzigingen aanbrengen bij een ingevoerde classificatie.

Er wordt nog gewerkt aan de implementatie van een nieuw zoekalgoritme en aan een nieuw *front-end* managementsysteem. Het is ook de bedoeling dat er nieuwe functionaliteiten worden toegevoegd, zoals het automatisch versturen van licenties om PEGI te mogen gebruiken.

In-game purchases

In het derde kwartaal van 2018 is het *in-game purchases* pictogram toegevoegd aan het PEGI-systeem. Het pictogram is ontwikkeld met als doel ouders en opvoeders te attenderen op het feit dat een spel digitale aankopen bevat. Dit pictogram is niet gekoppeld aan een leeftijdscategorie. Het NICAM heeft een bijdrage geleverd aan de operationalisering van criteria en aan de implementatie in de classificatieprocedure voor uitgevers en de vormgevers. De verwachting is dat een substantieel aantal spellen dit nieuwe pictogram zal gaan vertonen, want digitale aankopen zijn inmiddels gemeengoed in de gamesindustrie.

Werkgroep self-harm

Het NICAM is samen met vertegenwoordigers van de PEGI Experts Group en de VSC betrokken in een werkgroep over suïcide en zelfverminking. De werkgroep onderzoekt of beelden van suïcide en zelfverminking in games opgenomen dienen te worden in de PEGI-criteria. Na een literatuurstudie over *self-harm contagion* is het thema in Brussel uitvoerig besproken.

De conclusie van de PEGI Experts Group is dat suïcide en zelfverminking momenteel niet te operationaliseren zijn binnen het PEGI-systeem.

Enkele vragen die aan de orde kwamen waren: welk pictogram zou toegepast moeten worden als er zelfverminking of suïcide in een spel zit, en vanaf welke leeftijd is het spel dan eventueel geschikt?

Hoewel zelfverminking en suïcide in relatie tot mediaconsumptie relatief vaak onderzocht zijn (vooral naar aanleiding van de tv-serie *13 Reasons Why*), is er onvoldoende academisch inzicht om te bepalen vanaf welke leeftijd en op welke manier die content schadelijk zou zijn. Zijn alleen expliciete beelden schadelijk of ook impliciete beelden en tekstuele referenties? Dit soort vragen is met kennis van de huidige literatuur lastig te beantwoorden.

Suïcide en zelfverminking komen sporadisch voor in games. Het verheerlijken hiervan bijna nooit. In veel landen zou een spel dat suïcide en zelfverminking zou verheerlijken illegaal zijn. De huidige afspraak is dat het NICAM en de VSC blijven monitoren hoe en hoe vaak suïcide en zelfverminking zich manifesteert in de komende lichting games.

PEGI Meetings Brussel

Tijdens de jaarlijkse PEGI-meetings heeft het NICAM presentaties gegeven voor de PEGI-Klachtencommissie, de PEGI Council en de PEGI Experts Group over hiaten in de huidige PEGI-vragenlijst, het aantal classificaties en over recente ontwikkelingen.

Belangrijke onderwerpen op de agenda van de Experts Group waren in-game roken, zelfverminking, bloed zonder geweld en semantische aanpassingen aan de vragenlijst. Om het thema roken in videogames verder uit te diepen is een werkgroep geformeerd. De werkgroep bestaat uit wetenschappers, pedagogen en vertegenwoordigers van de VSC en NICAM. Zij zullen bestuderen of en hoe roken in de PEGI-criteria geïmplementeerd kan worden.

International Age Rating Coalition (IARC)

Het NICAM is uitvoerder van het PEGI-gedeelte binnen de International Age Rating Coalition (IARC). Door PEGI's participatie in het IARC-systeem zijn er inmiddels miljoenen apps op de Google Play store voorzien van PEGI-classificaties. Naast PEGI zijn in IARC de volgende classificatie-organisaties vertegenwoordigd: ESRB (Noord-Amerika), ClassInd (Brazilië), USK (Duitsland), ACB (Australië) en GRAC (Zuid-Korea). Zij bedienen gezamenlijk wereldwijd meer dan 1,5 miljard consumenten.

In 2018 heeft het NICAM grofweg 3550 apps getest. Het NICAM heeft gekeken naar welke producten het meest gedownload worden door consumenten en vervolgens de classificatie van deze producten gecontroleerd. Dit om de juistheid van de classificatie van apps met een zo groot mogelijk bereik te garanderen. Het grootste gedeelte van deze geteste apps zijn te vinden op de Google Play store. Ook de Windows Store, de Nintendo e-Shop en de Oculus store zijn steekproefsgewijs getest.

Uitrol IARC

De Amerikaanse Playstation Store is inmiddels overgestapt op IARC voor de classificatie van al hun digitale games. Op het moment wordt er gewerkt aan de implementatie van IARC-ratings op de Europese Playstation Store. Consumenten kunnen binnen afzienbare termijn - naar verwachting in het derde kwartaal van 2019 - ook IARC PEGI-classificaties verwachten op de appstore van Huawei.

Ontwikkeling Vragenlijst 8.0

Binnen het IARC-systeem maakt het NICAM deel uit van de Rating Authority Working Group (RAWG). De RAWG bestaat uit vertegenwoordigers van de participerende classificatie-organisaties binnen IARC. Het primaire doel van de RAWG is het ontwikkelen van de IARC-vragenlijst. Daarnaast is de werkgroep verantwoordelijk voor het test- en reviewbeleid, de kwaliteitsbewaking, het oplossen van ratingsescalaties, IARC-implementatie op Storefronts en het operationeel lijnmanagement.

Uit interne data is gebleken dat ontwikkelaars moeite hebben om hun apps accuraat te categoriseren via de huidige IARC-vragenlijst. De categorisatie is van belang omdat de gekozen appcategorie (entertainment, game, nieuws, communicatie, etc.) de relevante opvolgvragen in de vragenlijst genereert. Om de problemen met de huidige vragenlijst aan te pakken, was in oktober een RAWG-bijeenkomst in New York. Tijdens de bijeenkomst zijn de structuur en de uitkomsten van de IARC-vragenlijst opnieuw gedefinieerd. De nadruk komt meer te liggen op de inhoud van de app en niet zo zeer op het soort of het doel van de app. De hoeveelheid categorieën is nu teruggedrongen tot slechts 4: games, sociale netwerken of communicatie, overige. Dit moet ertoe leiden dat meer apps worden voorzien van juiste, consistente leeftijdsclassificaties.

Buro240a

De activiteit Buro240a is mogelijk gemaakt door het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Dit project ondersteunt retailers, bioscopen en bibliotheken bij het naleven van artikel 240a van het Wetboek van Strafrecht. De subsidie voor dit project liep tot april 2017. In 2018 loopt het e-learning traject, dat voor dit project werd ontwikkeld, nog steeds door. Mediabedrijven maken nog steeds gebruik van de informatie, al dan niet geïntegreerd in hun eigen e-learning omgeving. Op deze manier blijven winkelmedewerkers en bioscoop personeel op de hoogte van de regelgeving. In 2018 hebben 1022 cursisten zich geregistreerd en de e-learning doorlopen.

You Rate It

YouRateIt is een classificatiesysteem dat het NICAM speciaal heeft ontwikkeld voor video's die online worden verspreid door niet-professionele makers. Deze beelden worden vaak beschikbaar gemaakt op social media als YouTube, Facebook en Twitter. Het mag duidelijk zijn dat ook deze zogenaamde *user generated content* schadelijke beelden kan bevatten voor kinderen.

YouRateIt biedt de mogelijkheid om met een eenvoudige, snel in te vullen vragenlijst deze filmpjes te voorzien van een leeftijds- en inhoudsclassificatie. De makers én de kijkers kunnen dit zelf doen.

Op dit moment zijn Italië, Engeland, Nederland, IJsland en Ierland aangesloten bij YouRateIt. De classificaties wijken af in deze landen, maar YouRateIt past de classificatie automatisch aan het land aan door het identificeren van de locatie van de gebruiker.

MIRACLE

Het NICAM heeft deelgenomen aan MIRACLE, een project dat wordt ondersteund door de Europese Commissie. MIRACLE beoogt een universeel datamodel te ontwikkelen, waarmee de internationale uitwisseling van classificatiedata op technisch vlak gestroomlijnd wordt en het gebruik kan worden verbreed. Het project is inmiddels succesvol afgerond en het datamodel is bij het NICAM toegepast in de Automatische Programma Interfaces (API). In 2018 zal deze universele standaard voor het uitwisselen van classificatiegegevens door het NICAM worden ingevoerd en onderhouden bij nieuwe applicaties.

Aangesloten media

In 2018 zijn ruim 3.000 organisaties en bedrijven aangesloten bij het NICAM. Dit betreft omroepen, distributeurs, vod-diensten, kabelmaatschappijen, bioscopen en winkels. Het overgrote deel van de organisaties en bedrijven is aangesloten via een brancheorganisatie en 77 organisaties en bedrijven zijn rechtstreeks bij het NICAM aangesloten. Daarmee is vrijwel de gehele Nederlandse audiovisuele sector aangesloten bij het NICAM. Ook is er uit het buitenland belangstelling voor aansluiting bij het NICAM.

Incidentele classificaties

Het is de regel dat bedrijven en organisaties zich aansluiten en vervolgens codeurs door het NICAM laten opleiden om zelf te classificeren. Alleen wanneer het een incidentele release betreft, kan het NICAM een uitzondering maken en voor het bedrijf of de organisatie classificeren. In 2018 heeft het bureau 16 incidentele classificaties verricht.

Omroepen

Via de Nederlandse Publieke Omroep (NPO) zijn het afgelopen jaar 11 landelijke publieke omroepverenigingen aangesloten bij het NICAM. Vijf grote landelijke commerciële omroepen zijn aangesloten via hun brancheorganisatie, de Vereniging Commerciële Omroepen Nederland (VCO). In totaal zijn 36 commerciële omroepen rechtstreeks bij het NICAM aangesloten. De Organisatie van Lokale Omroepen Nederland (OLON) met 247 omroepen en de Stichting Regionale Publieke Omroep (RPO) met 13 omroepen vertegenwoordigen bij het NICAM respectievelijk de lokale en regionale publieke zenders.

Bioscopen, film- en dvd- distributeurs

De 275 bioscopen en filmtheaters in Nederland zijn aangesloten via hun brancheorganisatie de Nederlandse Vereniging van Bioscopen en Filmtheaters (NVBF). Het merendeel van de Nederlandse film- en dvd-distributeurs is aangesloten via de FDN. De FDN heeft 29 leden.

Daarnaast zijn er 20 onafhankelijke filmdistributeurs aangesloten bij het NICAM. Dit betreft 11 Nederlandse filmdistributeurs en 9 buitenlandse filmdistributeurs. Ook zijn 16 onafhankelijke dvd-distributeurs bij het NICAM aangesloten.

Interactief distributeurs

De Nederlandse Vereniging van Producenten en Importeurs van beeld- en geluidsdragers (NVPI Interactief) vertegenwoordigt bij het NICAM 10 zogenaamde interactief distributeurs.

Kabel- en telecommataatschappijen

Er zijn 2 kabel- en telecommataatschappijen bij het NICAM aangesloten.

Video on demand diensten

Uit de vod-sector zijn 5 bedrijven aangesloten bij het NICAM.

Retail en Videotheken

De Nederlandse Vereniging van Entertainment Retailers (NVER) vertegenwoordigt bij het NICAM 412 entertainmentwinkels en 20 videotheken. Daarnaast is het Vakcentrum, een brancheorganisatie voor onder andere detaillisten in de speelgoedbranche met circa 2.200 winkels, bij het NICAM aangesloten. NICAM heeft een samenwerking met Thuiswinkel.org, de belangenvereniging voor webwinkeliers.

Organisatie

Bureau

De organisatie van het NICAM is gevestigd in het Mediacentrum op het Mediapark in Hilversum. De praktische uitvoering van het NICAM ligt bij het bureau. Het bureau bestaat uit een directie, een secretariaat en twee teams, respectievelijk voor Kijkwijzer en PEGI.

HR beleid

Om als NICAM een vooraanstaande positie te kunnen innemen en de benodigde kennis en kunde daarvoor in huis te houden en halen, is het van belang om een aantrekkelijke, moderne werkgever te blijven. Aantrekkelijk en modern werkgeverschap betekent bij het NICAM onder meer dat ons HR- beleid gericht is op intrinsiek gemotiveerde en resultaatgerichte medewerkers die:

- bekwaam zijn en goed kunnen samenwerken
- verantwoordelijkheid krijgen en nemen
- fit zijn ('for the job' én in het algemeen)
- bij het NICAM een fijne fysieke werkplek vinden
- een marktconform pakket aan arbeidsvoorwaarden en faciliteiten hebben

Hierbij laten we ons leiden door onze kernwaarden: plezier, betrouwbaar, klantvriendelijk en toegankelijk, die ook de basis vormen voor het algemene beleid van het NICAM.

Fitheid

In 2018 hebben wij geïnvesteerd in (het behoud van) de vitaliteit van onze medewerkers. Wij gaan er van uit dat onze medewerkers, de onderlinge samenwerking en dus het NICAM daar beter van worden. We zijn daarom gestart met diverse pilots en evalueren vervolgens of die hun uitwerking hebben.

Zo staat er vers fruit in de koffiecorner en is het lunchaanbod verbeterd. Ook faciliteert het NICAM sportieve en ontspannende activiteiten die de vitaliteit van de medewerkers en de samenwerking ten goede komen. De medewerkers kunnen zich ook inschrijven voor stoelmassages en krijgen korting bij de sportclub op het Mediapark.

Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van het NICAM bestaat naast een onafhankelijk voorzitter uit 8 personen die worden benoemd door de aangesloten brancheorganisatie. Bestuursleden verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd. De leden van het Algemeen Bestuur worden benoemd voor een periode van vier jaar, met twee maal de mogelijkheid tot herbenoeming. Met dien verstande dat het Algemeen Bestuur aan het einde van de eerste en tweede termijn met de betreffende organisatie de afweging hiertoe zal maken. Het Algemeen Bestuur benoemt buiten zijn midden de voorzitter, die onafhankelijk is van de audiovisuele branches en de aangesloten bedrijven. De voorzitter wordt benoemd voor een periode van vier jaar en is twee maal herbenoembaar voor een periode van vier jaar.

In de zomer van 2018 heeft de voorzitter een functioneringsgesprek gehad met de vicevoorzitter en de penningmeester, na consultatie van de overige leden. In september is de voorzitter voor zijn tweede termijn benoemd.

In 2018 zijn vier bestuursvergaderingen en één elektronische bestuursvergadering gehouden. Tijdens die vergaderingen is onder meer de voortgang van projecten besproken, zoals de nieuwe leeftijdsindeling en uitzendtijden, en zijn de jaarrekening 2017 en de begroting 2019 goedgekeurd. Ook heeft het bestuur een zelfevaluatie gedaan. Bij de bestuursvergaderingen is de directeur aanwezig. In de zomer is een functioneringsgesprek geweest met de directeur.

Leden Algemeen Bestuur

Mw. F. Arens	NPO	lid sinds 1 oktober 2018
Dhr. B van der Ham (onafhankelijk voorzitter)		
Dhr. A. de Jong	FDN en NVPI	
Mw. F.J.V. Falke	VCO	
Mw. Y.E.A.M de Haan (penningmeester)	NPO	lid tot 1 oktober 2018
Dhr. A. Kramer (vicevoorzitter)	VCO	
Dhr. G.E.H. Nolthenius (secretaris)	NVBF	
Dhr. S.F. Pennekamp	NPO	Lid tot 1 januari 2018
Dhr. T. Schippers	NPO	Lid sinds 1 januari 2018
Dhr. M. de Wilde	NVER	
Dhr. H. Hoogendoorn	NVPI	toehoorder

Adviescommissie

De Adviescommissie adviseert het Algemeen Bestuur over alle inhoudelijke aspecten die een rol spelen binnen het NICAM. Deze commissie bestaat uit deskundigen op het gebied van media, jeugd en onderwijs en uit vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties waaronder ouderorganisaties. De Adviescommissie voorziet in advies en fungeert als maatschappelijk klankbord. De Adviescommissie heeft het afgelopen jaar twee keer vergaderd, in juni en november, waarbij de classificatieleeftijden en uitzendtijden centraal stonden.

Wetenschapscommissie

De Wetenschapscommissie van het NICAM, samengesteld uit deskundigen op het gebied van media en jeugd, bewaakt de inhoudelijke kwaliteit van de classificatiesystematiek. Dit impliceert dat zij zich buigt over de mogelijke consequenties voor de classificatiesystematiek van nieuwe wetenschappelijke inzichten, veranderend media-aanbod en ontwikkelingen in de samenleving. In 2018 heeft de Wetenschapscommissie daarom de aanzet gegeven tot meerdere aanpassingen van de criteria en vragenlijst die bij de classificaties worden gehanteerd. Daarbij is bijvoorbeeld rekening gehouden met het effect van het in beeld brengen van verwondingen van dieren en met de wijze waarop zelfmoord in tv-series gericht op jongeren in beeld wordt gebracht.

De Wetenschapscommissie heeft ook kritisch gekeken naar de huidige Kijkwijzerleeftijden, vooral naar de tienerleeftijden. De commissie concludeert dat die niet meer goed aansluiten bij inzichten uit de ontwikkelingspsychologie over tieners en het media-aanbod dat tieners als doelgroep heeft. Maar ze sluiten ook niet meer aan bij de wensen van ouders en opvoeders, zoals blijkt uit de onderzoeken die het NICAM heeft laten uitvoeren bij het publiek. Om de houdbaarheid van de systematiek te borgen, adviseert de Wetenschapscommissie de tienerleeftijden te nuanceren door een extra tienerleeftijd toe te voegen.

Klachtencommissies

Klachten worden altijd eerst behandeld door het bureau van het NICAM. Indien er sprake is van een mogelijke overtreding van de Kijkwijzerregels wordt de klacht voorgelegd aan de onafhankelijke Klachtencommissie van het NICAM die de klacht ter zitting behandelt. De in het ongelijk gestelde partij heeft de mogelijkheid om tegen de uitspraak van de Klachtencommissie in beroep te gaan bij de Commissie van Beroep.

Financieel

De financiering van het NICAM wordt hieronder per systeem beschreven.

Kijkwijzer

De financiering van Kijkwijzer is verdeeld op basis van een 50-50 afspraak tussen overheid en audiovisuele media. De 50% bijdrage van de media is verdeeld over alle partijen die belang hebben bij Kijkwijzer. Zij dragen bij op basis van een gelijkwaardige verdeling van rechten en plichten. Daarbij is het aantal classificaties een richtinggevend cijfer voor het belang dat de participant heeft bij Kijkwijzer en voor de bijdrage.

De hoofdbestanddelen van de bijdrage zijn:

- een vast lidmaatschapsbedrag per aangesloten bedrijf: € 150,-
- een vast bedrag per zender, die niet classificeert: € 1.000,-
- een vast bedrag voor de opleiding en ondersteuning van elke codeur: € 250,-
- een bedrag voor elke classificatie van een productie, waarvan de prijs jaarlijks opnieuw wordt vastgesteld. In 2017 was dat € 46,- voor elke classificatie van een tv-programma of film. Bij een tv-serie wordt één bedrag voor alle afleveringen gerekend. Promo's, trailers, en clips voor Alle Leeftijden zijn niet belast met een bijdrage.

PEGI & IARC

In 2002 heeft de Interactive Software Federation of Europe (ISFE) het NICAM aangewezen als instituut voor het beheer en de (mede)uitvoering van het uniforme Europese classificatiesysteem voor games en computerspellen. Sinds 2013 is daar ook de classificaties van apps via het IARC bijgekomen. De PEGI-activiteiten van het NICAM worden volledig gefinancierd door ISFE/PEGI S.A. |

Buro240a

De activiteit Buro240a is mogelijk gemaakt door het Ministerie van Justitie & Veiligheid. Dit project ondersteunt retailers, bioscopen en bibliotheken bij het naleven van artikel 240a van het Wetboek van Strafrecht. De subsidie voor dit project liep tot april 2017. Het project loopt door.